

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat 11 november 2023/27 Chesjwan 5784, Chajé Sara, Beresjiet/Genesis 23:1 - 25:18

Tanach blz. 41 - 48

Haftara: Misjlé/Spreuken 31: 10 - 31

Tanach blz. 1478 - 1480

Vertaler: Eddy Robles

Commentaar: **Rabbijn Karyn D. Kedar** is geestelijk leider van Congregation B'nai Jehoshua Beth Elohim te Deerfield Illinois.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Onze naam, onze erfenis

*Dit is mijn brief aan de wereld,
die mij nooit heeft geschreven:
Het simpele nieuws dat de natuur,
met tedere majesteit vertelde.
Haar boodschap is toegewijd
aan handen die ik niet kan zien;*

*Uit liefde voor haar, lieve landgenoten,
oordeel teder over mij!*

-Emily Dickinson

Het is laat in de middag. Er zitten ongeveer 15 mensen rond de tafel. Een man van in de zeventig heeft een groot verlies geleden, zijn ogen zijn rood en omrand met tranen. Zoveel verdriet. Hij is bij zijn kinderen en hun echtgenoten en hun kinderen. Ledor wador, de generaties komen samen om een verhaal te vertellen. Haar verhaal.

Dit moment waarop mensen samenkomen om een lofrede voor te bereiden, is altijd krachtig. In eerste instantie weten ze niet waar ze moeten beginnen, wat ze moeten vertellen en wat ze niet moeten vertellen. Soms zijn er lange pauzes, afgewisseld met korte zinnen: 'Ik hield van haar karakter.' 'Ze was altijd bij mijn schooltoneelstukken en mijn honkbalwedstrijden.' 'Ze gaf veel om haar kinderen, de kleinkinderen waren het middelpunt van haar leven.' Soms is er een kakofonie van stemmen die allemaal door elkaar praten en verhaal na verhaal onthullen. Ze spreken over vrienden en reizen, over vrijwilligerswerk, over de wijsheid en steun die ze zo vrijelijk deelde. Soms is er woede, zoveel onopgeloste kwesties, een steenachtige stilte, een onwil om de waarheid te zeggen, omdat ze zich zorgen maken over wat ik zou kunnen zeggen.

En soms is het verdriet zo overweldigend dat er stilte is en het zachte geluid van huilen. Ik kan me voorstellen dat het zo was bij Awraham: "Sara leefde honderdzeventwintig jaar. Ze stierf in Kirjat Arba, het huidige Chevron, in Kenaän. Awraham rouwde om haar en beweende haar." (Genesis 23:1-2).

Herinnering, vergeving, zachte en tedere liefde zijn allemaal geschenken die we op dit moment brengen. Wat is de aard van onze erfenis en wie is de eigenaar ervan? Een vooraanstaande rechter was stervende aan longkanker en hij liet mij wekelijks naar zijn huis komen om hem te leren over sterven en de dood. Ik ontmoette hem altijd in zijn rolstoel, voorzien van zuurstof, en een heel zwaar boek van Plato op zijn schoot. Naarmate de tijd verstreek en het einde naderde, overhandigde hij mij een document van twintig pagina's dat zijn grafrede zou worden.

Schrijven wij onze eigen erfenis? Niet in woorden, maar door ons karakter, door onze daden, door onze gaven, door onze manier van wandelen door de wereld.

Er is een prachtige Jemenitische midrasj uit de 13e eeuw (geciteerd in *The Torah: A Women's Commentary*, CCAR Press) die erfenis definieert als een kwestie van karakter. Als commentaar op Spreuken 31, bekend als 'Esjet chajil/Een sterke vrouw', brengt deze midrasj 23 karaktereigenschappen naar voren en verbindt deze met 23 vrouwen in de Tora. Onze matriarch Sara is de tweede die genoemd wordt.

"Het hart van haar man vertrouwt op haar' (Spreuken 31:11) – dit is Sara, op wie Awrahams hart vertrouwde. 'En het ontbreekt aan niets goeds' (zelfde vers) – want zij bracht gewoonlijk gasten [bekeerlingen] onder de vleugels van de Shechinah." (Midrasj HaGadol)

Door de Midrasj-verbeelding begrijpen we waarom Awraham zo overmand wordt door enorm verdriet. Sara wordt herinnerd als liefdevol, vriendelijk en betrouwbaar. Haar

schoonheid straalt uit als van een koninklijke stamkoningin, geliefd en bemind. Haar charisma en gastvrijheid inspireren alle mensen van alle landen om zich bij de stam aan te sluiten. Door het karakter van Abraham en Sara wordt gastvrijheid door de eeuwen heen zelfs een ethische en religieuze waarde. In de tijd van de patriarchen die door de woestijn zwierven, was de gastvrijheid die aan de vreemdeling werd verleend levensreddend. Voedsel, water, beschutting tegen de elementen en veiligheid in de tenten waren de manier van leven van de woestijnstammen. In de moderne tijd is de gemeenschap het centrum van Joods gedrag en gastvrijheid en is het de dynamiek die onze gemeenschap definieert. In de Reform beweging is gedurfde gastvrijheid een fundament van het synagogeleven.

Het maakt echt uit hoe we mensen verwelkomen in onze synagogen. Een mens mag zich nooit onzichtbaar voelen in een synagoge. Gastvrijheid is de manier waarop we zeggen: "Ik zie je en ik weet dat je gekend wilt worden. Ook ik heb vreugden die ik graag wil delen, kom bij mij zitten in het heiligdom. Ik zal kaddiesj zeggen voor mijn vader, jij zult snoep gooien voor je dochter, de bruid. Hier ben je onder de vleugels van de Shechina, en ik ben bij je."

Dit is het leven en het geschenk van Sara. Haar leven zoals wij het begrijpen was complex. Ze was niet onberispelijk vanwege haar behandeling van Hagar. Maar haar erfenis is solide. Om de Israëliische dichter Zelda te parafaseren: Ieder van hen heeft een naam die ons is gegeven door de sterren en de bergen; onze zonden en onze liefde, ons verlangen en onze beperkingen spannen allemaal samen om onze goede naam te creëren. Het pad dat zich voor ons opent en het pad dat wordt ontkend, zowel de mislukkingen en teleurstellingen als de successen creëren en vormen ons leven. De manier waarop we door deze wereld wandelen, reageren op de aard van de dingen, het gewone en het eeuwige, het kleine en het grote. Dat alles creëert een erfenis. Sara's nalatenschap leert ons dat we na haar dood ons hart moeten openen en iedereen in onze tenten moeten verwelkomen. Ieder van ons heeft tenslotte een naam, en onze erfenis ontvouwt zich bij elke vriendelijke daad.

*Ieder heeft een naam
die God hem gaf
en vader en moeder hem gaven
Ieder heeft een naam
die zijn houding en glimlach hem gaven
en zijn kleding hem gaf
Ieder heeft een naam
die de bergen hem gaven
en zijn muren
Ieder heeft een naam
die de sterren hem gaven
en zijn burens
Ieder heeft een naam
die zijn fouten hem gaven
en zijn verlangen hem gaf
Ieder heeft een naam
die zijn vijanden hem gaven
en zijn liefde hem gaf
Ieder heeft een naam
die zijn feesten hem gaven*

*en zijn werk hem gaf
leder heeft een naam
die de jaargetijden hem gaven
en zijn blindheid hem gaf
leder heeft een naam
de de zee hem gaf
en die zijn dood hem gaf.*

- Zelda